اشکالی به معیار نصف النهار دحو الارض

(2:22)

حال دو مطلب را ارسال کرده‌اند. من ذیل جلسه قبل در فدکیه قرار داده‌ام. بعضی از مطالبش را اشاره می‌کنم. مثلاً در یکی فرموده‌اند:

[اشکال:]

«نصف النهار معیّن، ماه مبارک و لیلة القدر را از عرفیت در می‌برد. مفهوم لیلة القدر مفهومی است که خود شارع برای ما معرفی کرده است. حال ما از شارع می‌پرسیم چه شبی است؟ در پاسخ گفته می‌شود که یکی از سه شب ماه مبارک است. این ماه رمضان، همان ماه رمضانی است که صوم در آن واجب است؟ بله. همین ماه رمضان است که یکی از ماه‌های دوازده گانه است؟ بله. پس مفهوم شب قدر به ماه رمضان گره خورده، همانطور که وجوب صیام به آن گره خورده است. و ماه رمضان یک مفهوم عرفی است. و یکی از ماه‌های دوازده گانه است. بنابراین بحث کاملاً عرفی است. اگر در زمان صدر اسلام کسی به شخصی می‌گفت من دین تو را روز اول ماه مبارک پرداخت می‌کنم، ملاک شروع ماه چه بود؟ آیا نصف النهار دحو الارض بود یا چیز دیگر؟ شروع ماه قمری در زمان صدر اسلام هر مالکی داشته باشد، شب قدر هم با همان مالک مشخص می‌شود. نتیجه اینکه نمی‌توان بین شب قدر و زمان شروع صوم و احکام دیگر، تفکیک قائل شد. اگر ملاک، نصف النهار دحو الارض است، باید ملاک همه چیز باشد.»

[جواب:]

خُب ببینید اصل مطلب عرفیت درست است. اما در اینکه ما موضوع ثبوتی حکم را با موضوعی که شارع بعداً طرقی را برای اثباتش قرار می‌دهد از هم جدا کنیم، منافاتی با این ندارد. در ما نحن فیه شما می‌گویید همان جور که در صدر اسلام هلال ثابت می‌شود، خُب در صدر اسلام هم فرموده‌اند اگر ندیدی، سی روز روزه بگیر؛ «اتموا العدة ثلاثین». اگر بعد گفتند در جاهای دیگر دیده‌ایم، یک روز را قضا کن. خُب چه جور ثابت می‌شد؟! خودِ آن جا به طرق بود. شما می‌فرمایید: شارع برای لیلة القدر آثاری را معرفی کرده است. آثار و خصوصیات فراوانی را معین کرده است؛ از جمله اینکه شب نزول ملائکه است. شب تقدیر مقدرات است. خُب این روزی را که معین کرده، شما می‌گویید چه جور ثابت می‌شد؟! وقتی شب سی ام ندیدی، «اتموا العدة ثلاثین». دنبالش هم اگر بعداً گفتند در جای دیگر دیده‌ایم، قضا کنید. خُب شب قدر چه شد؟! شما که اشتباه دیده‌ای و بعداً باید قضا کنید، نزول ملائکه عقب افتاد؟! معلوم است که ثبوت اول ماه به طرق استصحاب و امارات و بیّنات، تفاوت دارد با موضوع ثبوتی وجوب شهر مبارک که اشتراک الاحکام بین العالم و الجاهل است. اگر ثابت نشد ولی بعداً معلوم شد که بوده، باید قضا کنید. ولذا این عرفیتی که فرمودند درست است ولی اتفاقا صدر و ذیل کلام مؤید بحث‌هایی است که در جلسه قبل شد. همچنین مطلب دیگری را هم ارسال فرموده‌اند.

شاگرد: با این اشکال می‌خواهند بگویند هر افقی حکم خودش را دارد؟ یا مجرد اشکال است؟

استاد: اصل اشکال ایشان به نصف النهار معیّنی است که عرض می‌کردم.

شاگرد: مختاری هم دارند؟ مثلاً بگویند اول ماه اتحاد آفاق است یا نه؟

استاد: ظاهراً در عبارتشان چیزی نبود. اگر ملاک شب قدر نصف النهار باشد، پس باید این نصف النهار معیار همه چیز باشد. باید ملاک شروع شهر، وجوب صیام و حتی شروع ماه‌های دیگر باشد. و این نیاز به اثبات و بیان شواهد تاریخی دارد.

بازبینی #2
ایجاد شده 26 ژانویه 2026 14:10:41 توسط ... .
به روزرسانی شده 26 ژانویه 2026 14:53:58 توسط ... .